

NATIONS AS NARRATIONS. POSTCOLONIAL NARRATIVES AND THE HYBRIDIZATION OF IDENTITY POLITICS

Cristina Moraru, PhD Candidate, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: This paper aims to analyze and appropriate the instrumentary of poststructuralist theories of narrativity – as: the displacement of the author's condition, the textual analysis, or the pluri-perspectival meanings –, attempting to deconstruct it's literary applicability, in order to disseminate a marginal meaning of the concept of nationalism. This analytic and alternative perspective re-evaluates the restrictively perceived idea of nation as an Ideological State Apparatus of Power – in Althusserian terms –, contesting it's cultural supremacy prerogatives or it's radical nationalist beliefs, and developing a critical displacement of concepts as: "progress", "productivity", "homogeneity", which only generates the illusion of the liminality and cultural modernity, but, in fact, regulates the cultural tendencies, normalizing relations and imposing authoritarian decisions concerning the national interest.

Thus, this paper proposes the use of narrative strategy as apparatus of power, asserting that narrative stratagems – as discourse dissemination or language performativity –, could transform literary texts into allegories of non-literary processes – as the construction of new, peripheral nations, or the fortification of post-imperialist metropolitan nations –, while allegorizing those processes into narratives forms. In this paradigm, certain literary constructions as allegory, personification, hyperbolization are transposed into an extra-literary dimensions where despite transcending their literary interpretation as figures of speech, they start acting as a metaphor for certain ideological processes. Postcolonial narratives uses those metaphors in order to conceive new ways of cultural identification and discursive problematizations which reveal the nation as an agency of narration.

In order to understand the postcolonial narratives in relation to the hybridization of identity politics we shall consider the cultural differences, attempting to create a critical juncture to a new, transnational, culture in which "the local" is not permanently consolidated or conjoined and "the other" is not compassed or contiguous, but "the local" and "the other" are together in a process of hybridization, which displays wide dissemination of meanings and generates new relations towards the political representation, reconfiguring the politics of identity.

Keywords and relevant syntagms: Nationalism, Apparatus of Power, Postcolonial Narratives, Hybridization, Politics of Identity.

Înțelegem că narațiuni, națiunile ar putea fi teoretizate în termenii metaforizării unor procese ideologice, a subiectivizării discursului colonizator sau a alegorizării evoluțiilor metropolitane. Apropriindu-și instrumentarul specific analizei naratologice, teza națiunilor ca narațiuni suprapune două planuri – cel al discursului narativ cu cel al adevărului național –, urmărind posibilitățile de teoretizarea a constituirii și dezvoltării națiunilor prin prisma unor procedee și stratageme narative. Problematici precum hibridizarea politicilor identitare, translația culturală, diseminarea puterii imperiale, glocalizarea culturală, marginalizarea colonială, liminaritatea transfigurativă, ambivalența colonială sau delocalizarea discursivă, ar putea fi teoretizate ca forme ale narativității coloniale care, prin diferite stratagemele narative, acționează ca dispozitive de putere ce descriu înțelesurile ideologice și determină trecutul istoric.

Narațiunile, ca aparate de putere, pot constitui, identifica și activa conștiința național-ideologică a indivizilor, însă a înțelege narațiunea ca obiect al cunoașterii națiunilor presupune o parțializare a recunoașterii argumentelor și proceselor care au dus la constituirea,

devenirea, transformarea și dezvoltarea națiunilor. Pentru Homi K. Bhabha „studiul națiunii prin narațiunile sale presupune atât o desosebită atenție față de limbajul și retorica narativă, cât și o posibilă identificare a denaturării obiectului conceptual în sine.”¹ Altfel spus, înafara articulării unor diferențe specifice limbajului și interpretării, narațiunea alterează temporalitatea culturală și conștiința socială a momentului, generând o înțelegere abstractă a ideii de națiune pe care o expune, în contextul în care „națiunile ca și narațiunile își pierd originea în propriile mitificări, conturându-și, pe deplin, orizonturile doar la nivel mental.”²

Ideea de națiune adoptată prin narațiune, asupra căreia insită Homi K. Bhabha, presupune o alegorizare a istoricizării trecutului și o metaforizare ideologică a constituirii națiunilor. Altfel spus, ideea istorică a națiunii se construiește simbolic, narativ și metaforic, în relație cu intenția naratorului de a genera un anumit tip de discurs – aflat deseori în relație cu tendințele naționaliste și ideile auto-legitimatoare ale narcisismului naționalist. În această paradigmă, se dezvoltă o înțelegere ambivalentă a istoriei națiunii, suținută pe de o parte de narativitatea alegorizată și metaforizată a proceselor istorice și pe de altă parte de temporalitatea culturală a națiunii, atestată de realitățile sociale. Ambivalența istoricizării națiunii generează un proces al hibridizării între intenționalitatea naratorului – diseminată prin discursul său naționalist sau anti-naționalist –, și realitatea istorică a faptelor sociale.

Dacă în discursul național-postcolonial, problematica ambivalenței presupune o dezistoricizare și o delocalizare discursivă a subiectului colonizat – supus unui proces de hibridizare între argumentul imperialist, colonizator și contra-argumentul marginal și subversiv al colonizatului –, în discursul narativ, ambivalența ar presupune o delocalizare discursivă a subiectului narator și o hibridizarea narativă între argumentarea subiectiv-discursivă și valorizarea adevărului istorico-social. Astfel, rezultatul hibridizării între discursivizarea narativă pro sau anti-naționalistă și istoricizarea social-culturală ar rezolva problema ambivalenței societății moderne în care națiunea ca narațiune, în ciuda istoriei sale tranziționale și a propriei indeteminării conceptuale, se conturează ca sistem al semnificațiilor culturale ce vizează interesul național, așa cum remarcă și Hannah Arendt în *Condiția Umană*: „societatea națiunii din lumea modernă este acel tărâm neobișnuit al hibridizării, unde interesele personale presupun semnificații naționale”³

Această analogie între problematizarea națiunilor ca narațiuni și hibridizarea identităților coloniale, pornind de la unul dintre conceptele specifice discursului postcolonial – ambivalența –, poate continua în relație cu marginalitatea pe care o presupune orice situație ambivalentă. Dacă în discursul postcolonial, marginalitatea reprezintă contextul producerii contra-narativității și condiția generării ambivalenței coloniale, în discursul narativ, marginalitatea este însăși condiția constituirii subiectului narator și a subiectivității sale discursive. Consituirea națiunilor ca narațiuni nu poate fi decât marginală, atât datorită alegorizării și metaforizării subiective a proceselor istorice, cât și datorită anumitor problematici ale diseminării narative, precum incifrarea textuală, care pentru Homi K. Bhabha

¹ Homi K. Bhabha „Introduction. Narrating the Nation” în Homi K. Bhabha (ed) *Nation and Narration*, Routledge, Londra, 1990, p. 3

² *Ibidem*, p.1

³ Hannah Arendt, *The Human Condition*, University Press, Chicago, 1958, pp.33-5; apud Homi K. Bhabha „Introduction. Narrating the Nation” în Homi K. Bhabha (ed) *Nation and Narration*, Routledge, Londra, 1990, p. 2

„problematizează totalizarea culturii naționale [singura pozitivizare constând într-o posibilă] diseminare textuală ce ar putea constitui noi câmpuri de semnificare și simboluri asociate cu viața națională”⁴

În această paradigmă a subiectivității discursive, a incifrării textuale și a metaforizării ideologice, discursul narativ – al națiunilor ca narațiuni –, devine o formă marginală, liminală, exotică a diseminării unor realităților istorice, ca expresii ale subiectivității naratorului, așa cum atestă și teoria naratologică a lui Mieke Bal „în mod tradițional, narațiunea a fost înțeleasă ca acțiunea de a oferi o voce naratorului, [...] orice eveniment narat având loc într-un anumit timp ipotetic, în care statutul real al evenimentelor nu este relevant pentru logica lor internă a narațiunii.”⁵ Însă, subiectivizarea, metaforizarea, sau alegorizarea sunt doar strategii narrative, prin care narațiunea, ca și națiunea, urmărește constituirea și menținerea identității într-un cadru al diferențelor : „narațiunea încearcă, indeterminat, să-și constituie identitatea împotriva diferențelor, să fortifice interiorul [...] împotriva invaziilor colonialismului iluminat.”⁶

Astfel, atât narațiunea cât și națiunea se construiesc ca forme de rezistență împotriva puterilor formatoare și transfiguratoare ce redefinesc identitățile culturale, ambele destituind normele cultural-hegemonice și luptând împotriva hibridizărilor culturale. Națiunea ca și narațiunea vizează conștinerea exotismului, marginalității și a liminarității atât ca forme de auto-legitimare cât și ca pretexte ale conturării unor abordări alternative. Susținând diferențierea culturală, atât națiunile cât și narațiunile se construiesc ca spații ambivalente, liminale, transculturale și intersitițiale care se constituie simbolic prin contestarea autorității culturilor imperiale. Astfel, atât națiunea – prin dorința de rezistență contra-hegemonică –, cât și narațiunea – prin idealul de prezervare a originalității –, sunt revendicate printr-o dislocare și o diseminare a puterii culturii imperiale monolitice și unitare, care generează reformarea sincretică și marginală a sistemului de putere.

Din această perspectivă, teoretizarea națiunilor ca narațiuni se extinde dincolo de analiza stratagemelor narrative precum subiectivizarea abordărilor, alegorizarea situațiilor istorice sau metaforizarea proceselor metropolitane ca forme narrative, esența analogiilor între națiune și narațiune constând în conturarea unei forme de rezistență – fie ea împotriva națiunilor colonizatoare, sau împotriva culturii monolitice imperiale – care, prin diseminarea discursului auto-legitimator și contra-hegemonic, beneficiază de o anumită circularitate istorică ce transformă intenționalitatea retorică într-un spațiu constituent al negocierii structurilor de putere. În această conjunctură dialectică, se activează o platformă a distribuirii și circulației narațiunilor, care pentru Huggan reprezintă esența postcolonialității. În cartea sa, *The Postcolonial Exotic*, Graham Huggan definește postcolonialitatea ca un sistem global al distribuirii și recepției, similar sistemului capitalist de schimb global, cultural, care în mod inevitabil manipulează și pervertește narațiunea.

În acest context, se conturează unul dintre cele mai vehiculate înțelesuri ale termenului postcolonial – ca regim al valorilor socio-culturale, adecvat producțiilor culturale

⁴ Homi K. Bhabha, *Idem*, p. 3

⁵ Mieke Bal, *Narratology. Introduction to the Theory of Narrative*, University of Toronto Press, Londra, 1997, p. 19

⁶ Geoffrey Bennington, „Postal Politics and the Institution of the Nation” în Homi K. Bhabha (ed) *Nation and Narration*, Routledge, Londra, 1990, p. 132

globale, ce susține un mecanism regulativ al sistemului de schimb, asimilând valorile culturale marginale la contextual cultural global –, deschizându-se posibilitatea diferențierii conceptuale între postcolonialism și postcolonialitate. Pentru Graham Huggan, postcolonialismul este un index al indestructibilității, un proces al consolidării culturale ce presupune activarea unor agenții culturale ale rezistenței care impun rescrierea narațiunilor sociale cu privire la dominația imperială, în timp ce postcolonialitatea se conturează ca index al transculturalității, un process global al unui schimb cultural simbolic care vizează contextul actual al comodificării culturii globalizate.

Spre deosebire de postcolonialitate, postcolonialismul vizează– conform autoarei Sara Suleri, în articolul *The Rhetoric of English India* –, atât o metodologie eclectică a unei consolidări culturale cât și o supra-valorizare estetică a unei rezistențe larg textualizate, însă marginal localizate. Caracterul marginal al consolidării culturale și rezistenței naționale, specifice postcolonialismului, presupune o imediatizare locală amenințată de o globalizare potențială prin diseminarea discursului marginalității. Problematizarea postcolonialismului în termeni de rezistență, marginalitate și autenticitate cade în capcana postcolonialității în momentul vehiculării globalizate a acestor concepte care devin obiecte reificate în contextual generalizat al schimbului simbolic capitalist, conform autoarei Julia Embery în lucrarea *Thresholds of Difference: Feminist Critique, Native Women's Writing, Postcolonial Theory*

În această paradigmă, postcolonialismul își (re)consolidează poziția dialectică față de postcolonialitate, dat fiind că în timp ce narațiunile postcoloniale sunt legitimate prin rezistența antimperialistă, conceptul de rezistență, în sine, se conturează ca un vehicol, narativizat și comodificat, al puterii simbolice. Teoria critică postcolonială folosește astfel de concepte și sintagme – precum maginalitate, liminaritate, alteritate, exotism, translație culturală, ambivalența colonială –, care ajung să circule ca monede ale unui schimb simbolic, discursul postcolonial devenind, astfel, o platformă de dispunere a unor problematici politico-economice. Astfel, la nivelul narațiunilor postcoloniale se poate vorbi despre o comodificare textuală a unor valori simbolice, care înafara intentării unui process al subiectivizării, concretizează o istoricizare colonială.

Narațiunile postcoloniale, la fel ca orice altă formă de producție literară simbolică, își asumă contingenta față de regimurile de valoare, însă refuză uniformizarea și universalizarea valorizărilor culturale în contextul (trans)istoricizării produselor culturale. Narațiunile postcoloniale teoretizează valoarea ca fiind tranzitivă, intrinsecă și specifică contextului istorico-cultural, refuzând înțelegerea valorii ca dat universal, independent de manipulările ideologice și procesele istorice. Deși își construiesc propriul regim de valori ca rezistență în fața valorizării, atunci când se raportează instituțional, narațiunile postcoloniale, subscriu problematicilor legate de autenticitate și legitimitatea auctorială, însă chiar și în acest context își mențin puterea simbolică asupra instituțiilor imperialiste prin dorința de emancipare și eforturile susținute de destituire a structurilor dominante.

Astfel, negocierea poziției narațiunilor postcoloniale în cadrul regimurilor de valoare universale, se construiește în relație cu problematizarea dialecticii local-global, a localizării marginale și a hibridizării identității locale. Toate aceste problematici vizează diferențele culturale, care conform autorului Homi K. Bhabha, în articolul *DissemiNation: Time, Narrative, and the Margins of the Modern Nation*, sunt reprezentate în discursul postcolonialist ca evidențe ale unor relații de putere inegale, însă tocmai această distribuire

inechitabilă de putere este ceea ce construiește valoarea estetică a diferențelor culturale. Între exotism și multiculturalism, familiar și nefamiliar, central și marginal se trasează poziții dialectice contingente care pot servi unor interese ideologice conflictuale, legitimând politici ale diferențelor și activând mecanisme culturale de apărare a alterității.

În acest context, hibridizarea politicilor identității devine un proces sinuos de asimilare sistematică a diferențelor culturale, în care nefamiliarul este domesticizat prin asocierea cu lucrurile familiare, iar exoticul este asimilat prin diferite mecanisme de control a translației culturale. Astfel, exoticul – deși este conturat, în esență ca auto-referențial și auto-legitimător –, ajunge să funcționeze ca instrument al puterii imperiale, subjugat unor politici ale mistificării.⁷ Altfel spus, exoticul este folosit ca pretext al denaturării adevărului politic și al fetișizării nefamiliarului, care spectacularizează diferența și alteritatea. Așa cum remarcă Edward Said în lucrarea *Culture and Imperialism*, exotismul funcționează în raport cu relațiile de putere, ca mecanism al estetizării intențiilor politice, disimulând exercizarea autorității imperiale în spatele fascinației spectacolului de curiozității al alterității.

Atât spectacularizarea cât și narativizarea alterității presupun valorizarea marginalității. În teoriile cultrale contemporane, marginalitatea este pozitivată, refuzându-se înțeseul primar de spațiu al deprivării și excluderii sociale și conturându-se, conceptual, ca spațiu al rezistenței față de normele coercitive și standardele impuse. În termeni postcolonialiști, „marginalitatea este spațiul central pentru producția discursului contra-hegemonic [...] un spațiu spațiu care oferă posibilitatea unor perspective radicale prin care se pot imagina sau crea alternative”⁸ Astfel, a te poziționa marginal înseamnă, în discursul postcolonialist, a-ți contura o strategie discursivă opozițională care destituie normele culturale hegemonice, deconstruind structurile sociale impuse de către centrul imperial și generând producerea de contra-narativitate auto-legitimatoare.

Această producere de contra-narativitate a marginalității se auto-legitimează prin conceptualizarea unei deconstrucții, specific postructuraliste, a centrului imperial, unitar, care ajunge a fi reperat exclusiv prin contra-teoretizare marginală, ceea ce produce o disipare a centrului în mai multe nuclee marginale și o transferare a puterii centrale către intersecția produsă între aceste nuclee de putere. Astfel, raportarea către poziția dominantă nu mai este fixă, ci se creează un network mobil, aflat într-o continuă transformare și interconectare, ce depinde de sincretismul puterilor marginale. În această paradigmă, autorii Ashcroft Bill, Griffiths Gareth și Tiffin Helen sesizează o dislocare și o diseminare a centrului într-un sistem sincretic în care „discursurile marginalității care deschid problematici de gen, rasă, normalitate psihologică, distanță geografico-socială și excludere politică [desistă separaționismul], înlocuind sistemul centru-margine cu un model mai complex, interconectat și sincretic”⁹

⁷ Conform autorului Graham Huggan în lucrarea *The Postcolonial Exotic*, singura atribuție a exotismului, ca instrument al puterii imperiale, este mistificarea motivațiilor politice. Astfel, subjugarea violentă a identității celor colonizați și circumstanțele improprii ale apropiierii țărilor recent colonizate sunt disimulate sub pretextul fetișizării alterității și estetizării exoticului.

⁸ Bali Hooks „Marginality as Site of Resistance”, în R. Ferguson (ed.) *Out There: Marginalization and Contemporary Cultures*, MIT Press, Cambridge, 1990, pp. 341–44; apud Graham Huggan, *The Postcolonial Exotic*, Routledge, London, 2001, p. 20

⁹ Ashcroft Bill, Griffiths Gareth, Tiffin Helen, *The Empire Writes Back: Theory and Practice in Post-Colonial Literatures*, Routledge, Londra, 1989, p. 103

Se construiește, astfel, un model utopic al destituirii structurilor imperiale care, în fapt, își apropiază mecanismele de control ale centrelor imperialiste, folosindu-le în încercarea de a-și transforma marginalitatea într-un centru dominant al puterii. Homi K. Bhabha în interviul *The Third space of enunciation*, descrie un astfel de model, construit de către grupurile minoritare ale marilor metropole, în care marginalitatea se află în centru, prefigurând un spațiu discursiv și agresiv, care destabilizează autoritatea centralizată. Considerat a fi atât înăuntrul cât și împotriva centrului, acest model se configurează ca spațiu subversiv, însă transformativ, activ, dar instabil. Pentru Homi K. Bhabha tocmai această instabilitate structurală a modulului „marginal-central” este ceea ce îi oferă potențialul liberator, deschizând posibilitățile de conceptualizare a multiculturalismului și a diversității culturale în termenii hibridizării politicilor identitare.

Hibridizarea politicilor identitare se referă la crearea unor forme transculturale în cadrul spațiilor liminale, supuse colonizării, în care puterea formatoare și transfiguratoare redefineste identitățile culturale. Pentru Homi K. Bhabha acest spațiu ambivalent al conturării politicilor identitare ar putea reconfigura discursul postcolonialist cu privire la diversitatea culturală și exotism, creând o putere autolegitimatoare de hibridizare a identităților culturale. Analiza pe care Homi K. Bhabha o face în interviul *The Third space of enunciation* vizează interdependența relațiilor între colonizat și colonizator și reconstrucția mutuală a subiectivității într-un cadru ambivalent al schimbului transcultural, al sincretismului și sinergiilor culturale. Puterea transformativă, impactul politico-cultural și formatarea identităților culturale sunt factori ai procesului de hibridizare, criticați pentru negarea și neglijarea, instabilitatea și inegalitatea relațiilor de putere pe care le antrenează.

Criticismul adus conceptului de hibridizare, vizează dezistoricizarea și delocalizarea discursivă a culturilor colonizate și abstractizarea lor în forme narative, ce nu pot cuprinde pe deplin particularitățile situațiilor culturale. Narațiunile postcoloniale, ca evidențe ale naturii hibride a culturii postcoloniale, au un model de rezistență diferit față de cel anti-colonialist – care susține considerentele decolonizatoare, localizate la nivelul contra-discursului subversiv –, motiv pentru care argumentele narațiunilor post-coloniale vizează mai curând ambivalența colonială decât tradiția pre-colonială. Pentru Homi K. Bhabha, tocmai acest moment al ambivalenței coloniale este cel care provoacă rezistența puterii colonizatoare, prin subminarea autorității și autenticității acesteia într-un proces relațional fluctuant între rezistență și complicitate față de colonizator.

În discursul narațiunilor postcoloniale, ambivalența colonială este teoretizată ca moment esențial al procesului de hibridizare identitare, atât datorită complexității relaționale pe care o presupune, cât și datorită subminării puterii colonizatoare pe care o intenționează. Ambivalența colonială plasează discursul autoritar al națiunilor colonizatoare în același plan cu discursul opozant al rezistenței națiunilor colonizate. În această ecuație, subiecții colonizați nu sunt delegitimați și (re)conformați credințelor, valorilor și obiceiurilor colonizatorilor, ci aceștia reușesc să contrabalanseze autoritatea națiunilor colonizatoare, redefinind cultura imperială. Chiar și atunci când subiecții colonizați doresc și reușesc să-și aproprieze discursul colonizator, rezultatul nu este decât o imitare a culturii dominante care nu suplinește tendințele fundamentaliste a națiunilor colonizatoare, ci atestă iminența ambivalenței coloniale, ca rezultat al descentralizării puterii monolitice colonizatoare.

În această paradigmă se conturează argumentul lui Homi K. Bhabha cu privire la necesitatea deconstrucției puterii monolitice, resimțită atât de colonizat cât și de colonizator. Pentru Homi K. Bhabha, subiectul colonizator nu dorește o replicare perfectă – și o transferare –, a identității sale către subiectul colonizat, ci preferă „compromisul ironic al acceptării subiectului diferenței ce ar rezolva tensiunea între viziunea panoptico-sincronică a dominației și contra-tensiunea diacronică a schimbării istoriei.”¹⁰ Urmărind atât o hibridizare a identității culturale cât și o hibridizarea a autorității coloniale, puterea colonizatoare este cea care își generează propria deconstrucție acceptând o situația ambivalentă, menită a destabilize autoritatea monolitică. Argumentul lui Homi K. Bhabha este unul controversat pentru că presupune subminarea endogenă a autorității imperialismului și acceptarea, ca necesitate, a politicilor de diferență.

Narațiunile postcoloniale reperează această relaționare fluctuantă între colonizat și colonizator la nivelul unui spațiu liminal, transcultural, intersitital, favorabil negocierii discursului colonial și asumării identității neocoloniale. Liminalitatea presupune condiția de a te afla „între două identități fixe – deschise posibilităților hibridizării culturale –, ce acceptă diferențele culturale fără a impune ierarhii”¹¹, într-un spațiu al interacțiunii simbolice care determină un proces de înțelegere, contestare și, în final, apropiere a unei alte identități. Homi K. Bhabha oferă exemplul scării rulante, ca spațiu liminal între două puncte fixe, ale căror singură legătură rămâne trecerea interstițială, transculturală și transnațională, către alteritate. A trece „dincolo nu presupune o negare a subiectivităților inițiale, ci un process tranzitiv de articulare a diferențelor culturale”¹²

Descoperirea alterității și a diferențelor culturale; cunoașterea sau crearea celuilalt sunt problematici vehiculate în narațiunile postcoloniale, deși aparțin discursului filosofiei existențiale sau psihanalizei. În filosofia existențială, problematizarea relațiilor între sine și celălalt presupune înțelegerea identității și auto-cunoașterea de sine, însă sensul apropiat de către teoria post-colonială vizează mai curând o analiza psihanalitică freudiană și post-freudiană a formării subiectivității și o înțelegere a distincției lacaniene între „Celălalt” și „celălat”. Pentru Lacan „celălat” este analogul său, desemnat și identificat în stadiul oglinzii, – momentul auto-identificării identitare, primare –, în timp ce „Celălalt” este dominantul său, simbolizat și reprezentat ca o autoritate în a cărei privire, „celălat” își legitimează identitatea. Transpuse în discursul postcolonialist, aceste concepte definesc relația dintre colonizat și colonizator, „celălat” fiind subiectul colonizat, identificat ca o reflecție a ego-ului imperial, în timp ce „Celălalt” reprezintă centrul imperial al cărui discurs îi asigură subiectului colonizat, sensul identității sale. Gayatri Chakravorty Spivak teoretizează acest proces al relaționării cu celălalt, în termenii unei ambivalențe a discursului colonial, datorată dependenței mutuale construite între colonizat și colonizator care determină un „proces dialectic al alterizării”¹³. Pe de o parte „celălat” desemnat, identificat, semnat este dependent de „Celălalt” pentru că îi oferă cadrul ideologic în care se poate constitui, iar pe de altă parte, „Celălalt” simbolic,

¹⁰ Homi K. Bhabha, *The Location of Culture*, Routledge, Londra, 1994, p. 86

¹¹ *Ibidem*, p.4

¹² *Ibidem*, p.1

¹³ Gayatri Chakravorty Spivak „The Rani of Sirmur: An Essay” în *Reading the Archives History and Theory*, Vol. 24, No. 3, 1985, p. 252

dominant, semnificativ este dependent de „celălalt” pentru că se construiește în acest proces al constituirii celui alt.

În concluzie, toate aceste problematice vehiculate în discursul postcolonial – precum: descoperirea alterității și valorizarea marginalității, translația culturală și localizarea liminală, hibridizarea politicilor identitare și glocalizarea identităților culturale, diseminarea puterii central-imperiale și sincretismul puterilor marginale, (dez)istoricizarea și (de)localizarea subiectului colonizat, dialectica local-global și descentralizarea puterii monolitice colonizatoare, exotismul cultural și liminaritatea transculturală, fetișizarea nefamiliarului și spectacularizarea alterității, ambivalența colonială și articularea diferențelor culturale –, sunt argumentate, sistematizate și teoretizate în această teză, drept contexte ale definirii națiunilor postcoloniale și surse ale generării posibilităților analogice de înțelegere a națiunilor ca națiuni.

Înțelegerea națiunilor ca națiuni ar putea contura o serie de analogii, care urmăresc atât transpunerea într-o dimensiune literară a națiunilor – situație care ar presupune problematizarea națiunii ca agenție a națiunii –, cât și plasarea națiunilor într-o dimensiune istorică (a națiunilor) – situație care ar problematiza națiunea ca factor activ al constituirii proceselor ideologice. Fiind transpusă într-o dimensiune narativă, națiunea își apropiază anumite stratageme narative – precum: metaforizarea, alegorizarea, hiperbolizarea, subiectivizarea, utilizându-le în relație cu procesele și procedeele ale căror obiect se constituie – precum: prezervarea exotismului cultural, articularea diferențelor culturale, fetișizarea alterității, glocalizarea identităților culturale și hibridizarea politicilor identitare.

În situația transpunerii națiunilor în dimensiunea națiunilor, agentul activ care se concretizează ca factor determinant al proceselor ideologice – precum constituirea unor națiuni periferice sau fortificarea națiunilor metropolitane postimperialiste –, este națiunea. Se deschide, astfel, o perspectivă hiperbolică asupra capacităților reformatoare a națiunilor care, capătând valențe radicale, se construiesc ca forme de rezistență contra-hegemonică. Atât națiunile cât și națiunile se pot constitui simbolic ca spații liminale – de rezistență ambivalentă în fața autorității imperiale –, a căror marginalitate și intersițiaritate generează o reconfigurare a puterii imperiale, unitare și centrale, într-o nouă structură ce descentrează și delocalizează puterea, relocalizând-o la nivelul constituirii și activării unor nuclee marginale de putere.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

- Ashcroft Bill, Gareth Griffiths, Helen Tiffin, *The Empire Writes Back: Theory and Practice in Post-Colonial Literatures*, Routledge, Londra, 1989
- Bal, Mieke, *Narratology. Introduction to the Theory of Narrative*, University of Toronto Press, Londra, 1997
- Bennington, Geoffrey „Postal Politics and the Institution of the Nation” în Homi K. Bhabha (ed.) *Nation and Narration*, Routledge, Londra, 1990
- Bhabha, K. Homi „DissemiNation: Time, Narrative, and the Margins of the Modern Nation” în Homi K. Bhabha (ed.) *Nation and Narration*, Routledge, Londra, 1990

- Bhabha, K. Homi „Introduction. Narrating the Nation” în Homi K. Bhabha (ed.) *Nation and Narration*, Routledge, Londra, 1990
- Bhabha, K. Homi, *The Location of Culture*, Routledge, Londra, 1994
- Bhabha, K. Homi „The Third Space of Enunciation” în Jonathan Rutherford (ed.) *Identity: Community, Culture, Difference*, Lawrence and Wishart, Londra, 1990
- Embery, Julia, *Thresholds of Difference: Feminist Critique, Native Women's Writing, Postcolonial Theory*, University of Toronto Press, Toronto, 1993
- Huggan, Graham, *The Postcolonial Exotic*, Routledge, Londra, 2001
- Said, Edward, *Culture and Imperialism*, Vintage books, New York, 1994
- Spivak, Gayatri Chakravorty „The Rani of Sirmur: An Essay” în *Reading the Archives History and Theory*, Vol. 24, No. 3, 1985
- Suleri, Sara „The Rhetoric of English India” în Bill Ashcroft, Gareth Griffiths, Helen Tiffin, *The Postcolonial Reader*, Routledge, Londra, 1995